

בנק ישראל

מזכירות הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (18/2021) שהתקיימה בתאריך 28.10.2021 באמצעות אמצעי תקשורת

נוכחים מקרב חברי המועצה:

יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית
אנדרו אביר, המשנה לנגיד הבנק
סגי איתן
מוטי בסר
אמיר ירון, נגיד הבנק
נעים נג'אר
שרון רבין-מרגליות

נוכחים מקרב עובדי הבנק:

יהונתן אתר, יועץ המנכ"לית
שולמית גרי, מנכ"לית הבנק (למעט בנושא מספר 13)
קייט זירד, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי
אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית
טידה שמיר, היועצת המשפטית

נוכחים נוספים בנושא 13 בסדר היום:

שירי חדש, יועצת למנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה
עודד סלומי, מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה

סדר היום:

1. אישור פרוטוקולים
2. עדכוני הנגיד והמנכ"לית
3. עדכונים משיבת ועדת תגמול
4. עדכונים משיבת ועדת הביקורת
5. דוח ביקורת בנושא רישוי - מינוי נושאי משרה (פיקוח על הבנקים)
6. דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא 'קביעת השער הנומינאלי אפקטיבי והשער הריאלי אפקטיבי'
7. דוח ביקורת בנושא הערכה מוסדית בפיקוח על הבנקים
8. דוח מבקר המדינה - דוח מיוחד: התמודדות מדינת ישראל עם משבר הקורונה, התשפ"א-2021
9. דוח ביקורת בנושא תהליכי פיתוח מערכות
10. דוח ביקורת בנושא התקשרות, תשלומים והתחשבנות עם הקונסטרוקטור לשיפוץ מבנה הבנק
11. דוח הביקורת הפנימית לסיכום המחצית הראשונה לשנת 2021
12. הוועדה למינוי דירקטורים
13. הצגת חזון הבנק- מחלקת מערכות תשלומים וסליקה

בנק ישראל

מזכירות הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

הדיון:

נושא 2 בסדר היום: עדכוני הנגיד והמנכ"לית

עדכוני הנגיד

הנגיד מסר סקירה כלכלית.

חבר מועצה שאל האם בנק ישראל יודע כמה אנשים עוברים מבנק לבנק באופן אוטומטי, והאם יש לבנק ישראל השפעה על התוצאות של קרן העושר.

הנגיד התייחס לשאלה על קרן העושר וענה שהבנק מתקדם בהכנות, אך תלוי ברשות המסים לגבי השלב בן יעבירו את הכסף. הנגיד התייחס לשאלה על המעבר בין בנקים וענה שנתונים מסודרים יתקבלו בסוף הרבעון, אך ביחידת פניות הציבור בפיקוח על הבנקים לא קיבלו אינדיקציות לבעיות משמעותיות.

המשנה לנגיד התייחס לקרן העושר ואמר שרק באמצע שנת 2022 נדע אם עברנו את המיליארד ש"ח, ואם לא נגיע לסכום הזה, נצטרך לחכות לאמצע שנת 2023.

עדכוני המנכ"לית

המנכ"לית עדכנה שהבנק נמצא בשלב מתקדם בתהליך היערכות להגשת תקציב ותוכניות עבודה לשנת 2022.

המנכ"לית אמרה שתהליך חלוקת העיסוקים החל, התקיימה ישיבה עם המנהלים בה הוצגה המדיניות של הבנק, ובסיום התהליך יימסר למועצה המידע על מספר העיסוקים שחולקו.

היא עדכנה שעל רקע התגברות ניסיונות לזיוף שטרות ומעות בתקופת הקורונה, הבנק החל בקמפיין לזיהוי שטרות ומעות מזויפים, שהתחיל בשוק מחנה יהודה בירושלים ועתיד להתרחב למקומות נוספים בהמשך.

בהמשך לדוח ביקורת לגבי חריגות משעות העבודה המותרות, המנכ"לית עדכנה שמערכת אוטומטית החלה לשלוח תזכורות לעובדים שמתקרבים לחריגה ממגבלת 12 שעות עבודה ביום. נראה שעובדים הולכים הביתה בעקבות התזכורות, אך הדוחות הבאים יעידו האם גרם לשינוי.

נושא 1 בסדר היום: אישור פרוטוקולים

המועצה דנה בטיוטה של פרוטוקול מישיבתה שהתקיימה בתאריך: 29 ביולי 2021

החלטות:

המועצה מאשרת את הפרוטוקול מישיבתה שהתקיימה בתאריך ה- 29 ביולי 2021.

נושא 3 בסדר היום: עדכונים מישיבת ועדת תגמול

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול עדכן שהוועדה דנה בשני נושאים, הראשון, שכר חברי הנהלת הבנק, והשני, תנאי הפרישה של חברי הנהלה. הוא התייחס לשכר חברי הנהלה ואמר שהוועדה דנה בבעיות של קידום מנהלים מרמת מנהל אגף לרמה של מנהל חטיבה, כולל הצעות לפתרון. הוא הציע כי הנושא יוצג למועצה לאחר שוועדת התגמול תקבל את כל התשובות.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול התייחס לתנאי הפרישה של חברי הנהלה ולהמלצות הוועדה לאפשר שלושה חודשי הסתגלות הכוללים תנאים נלווים, לשיקול דעת הנגיד, וארבעה חודשי מענק נוספים, ללא תנאים נלווים, גם הם לשיקול דעת הנגיד. הוא הוסיף שהוועדה ממליצה שלא ניתן יהיה להעסיק חבר הנהלה בזמן חופשת ההסתגלות בתשלום נוסף.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול עדכן כי לגבי פרישות עתידיות יש לממונה על השכר ולהנהלת הבנק פרשנות שונה. הנושא עלה בדיון של המנכ"לית מול הממונה על השכר, וראוי כי הנושא יחזור לוועדת התגמול כשיהיה בשל לכך. הוא ביקש להזכיר שוועדת תגמול לא עוסקת בשכר עובדי בנק אלא רק בתנאים של חברי הנהלה.

חבר מועצה שאל מדוע ועדת התגמול והמועצה צריכים לדון בתנאי פרישה של חבר הנהלה, אם תנאים אלו מופיעים בתנאי ההעסקה של כל חבר הנהלה.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול הסביר שזה נועד בכדי לרדת לפרטים, במקרים שהיו אמורים להיות מוצגים לאישור המועצה המנהלית, ולא הוצגו. לכן הייתה החלטה של המועצה המינהלית להקמת ועדת התגמול, כגוף נוסף שיבחן שהדברים מתנהלים כמו שצריך.

חבר מועצה שאל האם זכאות להטבות בפרישה מותנית במספר השנים שהמנהל עבד בבנק ישראל, והוסיף שאינו חושב שהמועצה צריכה לעסוק בנושא, אלא אם ועדת תגמול דנה בכך וחושבת אחרת.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול הסביר שוועדת התגמול נדרשה לנושא כיוון שהביקורת העלתה שהיו חריגות מהכללים שנקבעו, ולכן המועצה החליטה בתחילת השנה להקים את ועדת התגמול, שתבחן מקרוב את הנושאים הללו. ועדת התגמול התבקשה גם לדון בסוגות נוספות, כגון מעבר של מנהל אגף בהסכם קיבוצי לחוזה אישי, מצב שגורם לירידה בשכר ועלול למנוע קידום של מנהלים טובים לתפקידי הנהלה בכירים. ועדת תגמול נכנסת לנושאים אלו לעומק בכדי לבוא עם המלצות למועצה.

חבר מועצה הבהיר שלמועצה אין לה סמכות לתת הטבות לחברי הנהלה.

חבר מועצה אחר אמר שצריך לקבוע כללים ברורים לתנאי הפרישה של חברי הנהלה.

חבר ועדה נוסף אמר שאם ייקבעו כללים ברורים לתנאי הפרישה של חברי הנהלה, ועדת התגמול תתייטר. אם הכללים יוסכמו מול הממונה על השכר אז המועצה תסיים את תפקידה בנושא.

1*

חבר מועצה אמר שהמועצה תרשום בפניה שלא תהיינה בעתיד חריגות, אלא על פי הסכמים. בהתייחס לשכר של מנהל אגף שמקודם למנהל חטיבה, חבר המועצה אמר שצריך לפנות לממונה על השכר שיאשר ששכרו לא יפחת.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול עדכן שהדיון טרם הסתיים, וכי הוועדה ממתינה לחומרים נוספים מהבנק.

הנגיד אמר שלמנהלי אגפים ששוקלים להתמודד על תפקידי הנהלה, הירידה בשכר מהווה תמריץ שלילי. אם המועצה מסכימה שיש כאן בעייתיות, היא יכולה לסייע להנהלה לשנות את המבנה מול הממונה על השכר.

חבר מועצה סיכם שהמועצה תומכת בתיקון העיוות שקיים במעבר מנהלי אגפים לתפקידי מנהלי חטיבות, בו נדרש לתקן את שכרם, והמועצה תומכת בהנהלה בפעילותה בנושא מול הממונה על השכר. ועדת תגמול תמשיך את עבודתה ותקבל את המידע החסר מהנהלת הבנק.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת תגמול אמר שבהמשך לביקורת שנעשתה, נקבע כי ועדת התגמול תדון על זכאות לנהג לחברי הנהלה, וכי הוועדה מחכה למסמך הסבר מהנהלת הבנק, שיכלול מידע על עלויות ועל היקף עבודת הנהלים.

חבר מועצה ביקש כי החומרים יועברו לישיבה הבאה של ועדת התגמול, כדי לסגור את הנושא בתוך חודש. כאשר כל הכללים יהיו ברורים ושקופים, לא תהיינה חריגות.

נושא 4 בסדר היום: עדכונים משיבת ועדת הביקורת

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת עדכן משיבות ועדת הביקורת שהתקיימו ב- 30 באוגוסט, ב- 5 באוקטובר וב- 25 באוקטובר.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר כי ההנהלה מסרה לוועדה כי תציג תוך חצי שנה הצעה לקריטריונים למתן עידוד פרישה מהבנק, והנושא יגיע לאישור במועצה המנהלית.

המנכ"לית אמרה שאין מתווה פרישה מכיוון שכרגע לא מוציאים אף אחד לפנסיה מוקדמת. התקיים דיון מול הממונה על השכר לגבי האפשרות לתמרץ עובדים בקבלת עוד חצי דרגה בפרישה, וכרגע הוא מתנגד למהלך. יש כוונה לדון עם אנשי אגף הממונה על השכר על חלופות. המחשבה היא לנסות להציע כתמריץ עוד מספר חודשי פרישה, ולנסות להגיע עם הממונה על השכר למתווה בכיוון הזה, ולא מתווה שמעלה את הבסיס של התשלומים החודשיים.

חבר מועצה אמר שוועדת הביקורת מעדיפה שעידוד הפרישה יתבצע על ידי מתן בonus כתמריץ, ולא דרך דרגות לפנסיה.

¹ הוחלט לא לפרסם – מהטעם של התייעצות עו"ד – לקוח.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת ביקורת ציין כי מדובר בנושא רחב יותר מאשר רק פרישה מוקדמת, וכולל גם פרישה רגילה. לא צריך לעודד משהו בגיל פרישה לפרוש, ולתת לו דרגה או עיסוק. לא צריך לעודד עובד שפורש ממילא. ההנהלה צריכה לתת את דעתה, שבמקרים בהם לא נדרש – לא צריך לתת הטבה לעובד שפורש.

חבר מועצה הסכים ואמר שאם המנכ"לית רוצה לקדם התייעלות בבנק, היא תביא למועצה תכנית פרישה.

נושא 11 בסדר היום: דוח הביקורת הפנימית לסיכום המחצית הראשונה לשנת 2021

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שהביקורת הפנימית הציגה את הביצועים שלה, שהיו מרשימים. מתוך 43 המטלות המתוכננות לשנת 2021, הושלמו 28 מטלות, והשאר בתהליכי השלמה. יש צפי שחלק קטן מהמטלות תעבורנה לשנת 2022. חלק מעבודת הביקורת כוללת תכנית מעקבים שהיא מבצעת על דוחות קודמים, לוודא שכל ההמלצות יושמו.

הוא עדכן כי התקבלו 28 תלונות של הציבור במחצית הראשונה של 2021, מספר דומה במחצית הראשונה לשנת 2020. מתוכן הטיפול ב- 25 תלונות הושלם, והשאר בתהליכי עבודה והשלמה.

הוא עדכן כי טופלו 13 תלונות של עובדים במחצית הראשונה של 2021. גם כאן הטיפול בתלונות כמעט והושלם.

הוא אמר שהביקורת עומדת בתקנים שאושרה לה, 10.5 תקנים, כולל שווה ערך של תקן אחד במיקור חוץ. בקשה להעברה של חצי תקן הרשום בלשכת המנכ"לית תעלה לדיון במסגרת אישור התקציב לשנת 2022.

חבר מועצה ביקש לחזק את ידי המבקר הפנימי, שעושה עבודה טובה, שקופה ואמיצה.

נושא 5 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא רישוי - מינוי נושאי משרה (פיקוח על הבנקים) (נספח א')

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שמדובר בדוח ביקורת על פעילות יחידת הרישוי בפיקוח על הבנקים. היחידה עוסקת בבדיקת כשירות נושאי משרה בכירים בתאגידים מפקחים וכן בסיוע לוועדה למינוי דירקטורים בבנקים ללא גרעין שליטה. אחד הממצאים העיקריים שעלו בדוח הוא החשש לניגוד עניינים בביצוע הבדיקה של בעלי תפקידים בבנקים. במסגרת הסיוע לוועדה למינוי דירקטורים, עובדי היחידה בודקים את כל המועמדים לתפקידי נושאי משרה בכירים בבנקים. לאחר החלטה על מינוי של בעל תפקיד כזה או אחר בבנקים, הם נדרשים לבצע בדיקה חוזרת במסגרת תהליך הכשירות. עלו רעיונות להפרדה של פעילות הוועדה מבנק ישראל, אך זה פתרון רחוק.

הוא אמר שההמלצות מקובלות, אם כי חלק מהן לא יישומו בקרוב, וחלקן מצריכות בחינה של הנהלת הבנק.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא רישוי - מינוי נושאי משרה (פיקוח על הבנקים).

נושא 6 בסדר היום: דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא 'קביעת השער הנומינאלי אפקטיבי והשער הריאלי אפקטיבי' (נספח ב')

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שזה דוח שמתייחס לחטיבת מידע וסטטיסטיקה, וביקורת המעקב הצביעה שהגוף המבוקר עשה כל מה שנדרש ממנו.

נושא 7 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא הערכה מוסדית בפיקוח על הבנקים (נספח ג')

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שהדוח התמקד בפעילות של אגף הערכה מוסדית בחטיבת הפיקוח על הבנקים. האגף אמון על הערכת סיכונים שוטפים, על גיבוש הערכות תקופתיות באשר ליציבותם ולאופן ניהולם של הגופים המפוקחים, והערכת הלימות ההון של הבנקים. הדוח כלל 14 המלצות, מהן 3 בדרגת חשיבות גבוהה. 2 מההמלצות בדרגת חשיבות גבוהה נגעו לתקנים לא מאוישים באגף. בעת עריכת הביקורת בחודש מרץ 2021 היו 8 תקנים לא מאוישים, ובממוצע רב שנתי ישנם כ- 4 תקנים לא מאוישים. ההמלצות הביקורת מקובלות.

הוא אמר שנושא חשוב נוסף שעלה נוגע להמשכיות עסקית, הנמצאת באחריות האגף. לתחום זה הוקצה חצי תקן, והביקורת ממליצה לבצע בדיקת או"ש (ארגון ושיטות) לנושא.

חבר מועצה ביקש להדגיש כי 8 התקנים החסרים הם מתוך כ- 25 תקנים, ומדובר בחוסר מהותי.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא הערכה מוסדית בפיקוח על הבנקים.

נושא 8 בסדר היום: דוח מבקר המדינה - דוח מיוחד: התמודדות מדינת ישראל עם משבר הקורונה, התשפ"א-2021
חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שהדוח התייחס בעיקר לפעילות של ממשלת ישראל, וכלל מספר המלצות, שבחלק מהן נכלל גם בנק ישראל. לא מדובר בליקויים הנוגעים לפעילות של הבנק. פעילות בנק ישראל במהלך משבר הקורונה מוצגת בצורה חיובית בדוח.

הוא אמר שהתשובות לדוח שגובשו על ידי הצוות לתיקון ליקויים בבנק ישראל מקובלות על ועדת הביקורת, ונדרש אישור המועצה.

חבר מועצה אמר שהמועצה מברכת את הנגיד, את הנהלת הבנק ואת העובדים שליוו את משבר הקורונה בצורה נמרצת, מקצועית ורצופה.

חבר מועצה אחר אמר שמבקר המדינה ממעט לחלק שבחים, ובדוח הזה הוא מתח ביקורת על גופים אחרים, נתן שבחים לפיקוח על הבנקים וחשוב שהציבור יהיה מודע לכך.

החלטות:

על פי סעיף 20(א)(7) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, החליטה המועצה המינהלית לאמץ את החלטות הצוות לתיקון ליקויים שצוינו בדוח מבקר המדינה דוח מיוחד: התמודדות מדינת ישראל עם משבר הקורונה, התשפ"א – 2021 שפורסם ביום 31 באוגוסט 2021. בהתאם לסעיף 21ב. (א) לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 (נוסח משולב), ידווח יושב ראש המועצה למבקר המדינה על החלטות הצוות לתיקון ליקויים כאמור.

נושא 4 בסדר היום: עדכונים משיבת ועדת הביקורת – דיון המשך

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת התייחס לממצאי עבר של הביקורת בנושא מערכת מושל"ך, שמועד יישום ההמלצות נדחה מעל לשנתיים. הוא אמר שצריך להחליף את מערכת מושל"ך, הפרויקט תוקצב ויצא לדרך.

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת התייחס לממצאי עבר של הביקורת בנושא מערכת זה"ב, ואמר שיישום ההמלצות נדחה בשל עומס במחלקת תשלומים וסליקה. החלפת מערכות רגישות וחשובות בבנק, כגון מערכת זה"ב, צריכה להיות בראש סדר העדיפויות.

נושא 9 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא תהליכי פיתוח מערכות (נספח ד')

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שהדוח כלל 11 המלצות, מהן 2 בעלות חשיבות גבוהה. אחת מהן היא להקמת פונקציית אבטחת איכות ייעודית בתוך חטיבת טכנולוגיית המידע. נמסר כי הפתרון ייקח זמן, במסגרת תעדוף הפרויקטים של החטיבה.

הוא אמר שנושא חשוב נוסף הוא התייחסות למתווה השינויים והשיפורים אשר הוכן על ידי חטיבת טכנולוגיית המידע בתחום הפיתוח. בחודש פברואר 2020 הוצג להנהלת הבנק מסמך תפיסת הפיתוח העתידי של הבנק, אך התרגום של המסמך לבניית תכנית עבודה עדיין לא בוצע. על אף העומס בחטיבה, ותפקודה המוצלח במהלך המשבר, צריך להקדיש את המשאבים ולבנות תכנית עבודה מסודרת.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא תהליכי פיתוח מערכות.

נושא 10 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא התקשרות, תשלומים והתחשבות עם הקונסטרוקטור לשיפוץ מבנה הבנק (נספח ה')

חבר מועצה המשמש כיו"ר ועדת הביקורת אמר שדוח הביקורת לא מצביע על ליקויים, אך התוצאה שהתחלנו בפטור ממכרז בסכום של כ- 900,000 ש"ח והגענו להתקשות בהיקף הקרוב ל- 5 מיליון ש"ח, היא תוצאה לא טובה.

הוא אמר שהסוגיה מעלה תהיות בוועדת הביקורת ומועצה, האם, בכל המקרים בהם ועדת הביקורת מקבלת דיווחים על התקשרויות בפטור ממכרז, הנהלת הבנק ומי שאמון על כך אכן בוחנים ומוודאים שפטור ממכרז עדיף על יציאה למכרז. ועדת הביקורת מבקשת תמיד כי כל מי שאמון על כך בבנק, יבחן כל התקשרות – האם זו התקשרות שחייבת לעבור במסלול של פטור ממכרז, או שצריך לפתוח את האפשרות למכרזים או לקבלת הצעות חדשות.

חבר מועצה שאל מי בתהליך הרכש מחליט שיש מקום לפטור מחובת המכרזים. בנוסף הוא שאל אם כשמתקבלת החלטה על פטור ממכרז, ניתן לבקש הצעות מחיר ממספר ספקים כדי שתהיה נקודת השוואה להיקף העבודה ולעלות.

חבר המועצה אמר שלא ברור תפקיד המועצה לאחר שמישהו החליט על פטור ממכרז. הוא ביקש להבין מה הפקת הלקחים מהמקרה.

חבר מועצה אחר אמר שבמקרה הנדון היה מכרז בהיקף של 900,000 ש"ח, שתפח במסגרת פטור ממכרז עד לסכום של 4.8 מיליון ש"ח לבניין 1, ואחר כך לקחו את הספק בהתקשרות המשך כספק יחיד לבניין 2 בעלות של כ- 4.5 מיליון ש"ח נוספים. הוא אמר שהציע שבתחומים בהם לבנק אין מומחיות, כגון נדל"ן, לא ניתן יהיה לבצע התקשרות בהליך של פטור ממכרז, אלא באישור המועצה המינהלית. המחיר ששולם לקונסטרוקטור מופרז לעומת מחיר השוק. הוא הוסיף שתחילה נאמדה העבודה של הקונסטרוקטור בכ- 900,000 ש"ח, ואז שונה ההסכם כך שהתשלום יתבצע לפי תעריף שעתי במקום סכום גלובלי. קשה לקבל במקרה הזה אמירה שמדובר בספק יחיד.

המשנה לנגיד אמר שלדעתו לא היתה בעיה במכרז, אלא בהתנהלות מול הספק לאחר סיום המכרז.

חבר המועצה הקודם אמר שמקרים של חריגה ממכרז צריכים להגיע לדיון במועצה.

חבר מועצה נוסף אמר שהנושא של פטור ממכרזים בבנק לא מניח את הדעת, ורק בישיבה האחרונה של ועדת הביקורת הגיעו לוועדה כ- 20 תהליכי רכש בפטור ממכרז. הוא סבור שמתקבלות בקשות לפטור ממכרזים גם כשייתכן שיש מספר ספקים פוטנציאליים.

היועצת המשפטית אמרה שנציג המחלקה המשפטית נמצא בוועדת המכרזים, מכוח חוק חובת המכרזים. ועדת הביקורת מקבלת דיווחים רטרואקטיביים במטרה לבחון את ההתנהלות ולראות אם השימוש בפטורים רחב מדי. מבחינת התפיסה של המחוקק, ברור שהשימוש בפטורים צריך להיות מצומצם. מצד שני, יש לחצים גדולים בתוך הארגון, שתופס את כל הנושא של חוק חובת המכרזים כמשהו מאוד מכביד, ביורוקרטי, מעכב ושאינו מאפשר להגיע לתוצאה המיטבית. הדיווח לוועדת הביקורת, גם אם הוא בדיעבד, הוא מאוד חשוב, כדי שוועדת הביקורת תיתן הנחיות. במקרים חריגים, שהם לא בתחום המומחיות השוטפת, אפשר לקבוע מנגנוני בקרה או אזהרה נוספים על אלה שקובע החוק.

המנכ"לית אמרה שמדובר במכרז משנת 2006 והתקשרות משנת 2009. מדובר במכרז "תכנון-ביצוע", בו האדריכל לוקח את כל היעדים לביצוע העבודות תחתיו. הקונסטרוקטור התחיל לעבוד תחת ההתקשרות הזו, ולאחר מכן ההתקשרות הוארכה.

חבר מועצה אמר שלגבי העתיד צריך למעט בפטור ממכרזים, ואם רוצים לבקש פטור ממכרז, צריך לקבל מספר הצעות מחיר להשוואה. הדבר בוודאי נכון לנושאים בהם אין מומחיות לבנק ישראל, גם אם תהיה חוות דעת משפטית שניתן לקבל פטור ממכרז. הוא הציע שכאשר יש חריגה מהסיכום של ועדת הרכש, יידרש להביא לאישור המועצה המינהלית.

המנכ"לית אמרה שאין בבנק ישראל ועדת רכש, אלא ועדת מכרזים. ועדת מכרזים מחליטה מתי יש פטור ממכרז. כ- 98% מההתקשרויות שמבצע בנק ישראל נעשות באמצעות מכרז. כאשר מתבצעות התקשרויות בפטור, מדובר בפטור בהתאם לחוק, ובאישור נציג המחלקה המשפטית החבר בוועדת המכרזים. ועדת המכרזים מקבלת החלטות, וכאשר מגיעה אליה פנייה בבקשה לפטור ממכרז היא דורשת נתונים והבהרות מהמבקש. בבנק ישראל כל בקשה לפטור נבחנת בקפדנות, ולא כל בקשה מאושרת.

המנכ"לית התייחסה לאמירה כי יש נושאים שבנק ישראל אינו מומחה בהם, ואמרה שבהם הבנק נעזר ביועצים מקצועיים.

המנכ"לית אמרה שקשה לשפוט היום את ההתקשרות עם הקונסטרוקטור משנת 2006 על פני פרק זמן ארוך טווח שכלל התרחשויות רבות. יש קושי לומר בדיעבד אם דברים התנהלו לא כשורה, והיא ציינה שהמבקר לא מצא פגם במה שהוא בדק.

הנגיד אמר שיותר חשוב הוא המבט קדימה, והציע שיתקיים דיון בראשותו על שמירת רמות דרגות החופש בנושא הרכש להנהלה, ולאחר מכן הנושא יוחזר לדיון בוועדת הביקורת.

החלטות:

המועצה מבקשת מהבנק להציע פתרון לאישור התקשרויות המשך בפטור ממכרז לוועדת הביקורת.

נושא 4 בסדר היום: עדכונים משיבת ועדת הביקורת - דיון המשך

2*

3*

נושא 13 בסדר היום: הצגת חזון הבנק- מחלקת מערכות תשלומים וסליקה

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה הציג את חזון המחלקה - להוביל למערך תשלומים יציב, יעיל ובטוח, מתקדם, תחרותי וחדשני, נגיש וזמין, לטובת הציבור והמשק.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה הציג את היעדים המרכזיים – קידום ריבוי אמצעי תשלום והצעות ערך, קידום גופים חדשים בתחום, שיפור תשלומי חוצי גבולות, יציבות ובידול ישראל בשוק העולמי.

המשנה לנגיד שאל מה המשאבים הנדרשים לחבר שחקן חדש למערכות, מה משך הזמן לחיבור, וכמה שחקנים חדשים מבקשים להתחבר.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה אמר שנדרשה שנה של שני עובדים במחלקה, בנוסף למשאבים ניהוליים רבים. הוא אמר ששמונה גופים פנו למחלקה, מתוכם חמישה ביקשו לחתום על הסכם סודיות שיאפשר להראות את כללי המערכת.

חבר מועצה שאל האם יש שיתוף פעולה עם הממונה על שוק ההון.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ענה שיש ממשקים עם הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון.

חבר מועצה אחר שאל אם בוצע השינוי במבנה הארגוני במחלקה, כך שהתווספה יחידת פיקוח.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ענה שיצא מכרז למנהל אגף, וכשיסתיים המכרז, השינוי הארגוני ייכנס לתוקף.

חבר המועצה האחר שאל אם המחלקה היא גם גוף תפעולי, והאם יש פתח לניגוד עניינים.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ענה שפועלים גם כגוף תפעולי. הוא אמר שהפתח לניגוד עניינים נסגר הודות לדוח הביקור בנושא, בעקבותיו הפרידו בין יחידת המסלוקות ובין יחידת הפיקוח לשני אגפים שונים.

חבר מועצה נוסף שאל מספר שאלות: האם בוחנים את נושא סיכוני הסייבר? האם אפשר למזג בין שב"א ומס"ב? האם רואים בחיוב שיתופי פעולה בין הבנקים ובין חברות פינטק?

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ענה שאין להם סמכות לפקח על הגנות סייבר.

מנהל מחלקת מערכות תשלומים וסליקה ענה שחברות שב"א ומס"ב מפוקחות על ידי הפיקוח על הבנקים, ויעברו לפיקוח המחלקה במאי 2022. במחלקה נבדקת הפרדה של שתי החברות, שהנהלותיהן היו זהות. המחלקה התקשרה עם יועץ סייבר, שבנה תכנית על היבט הסייבר של שב"א ומס"ב, וכאשר הפיקוח על חברות אלו יועבר למחלקה, ייועד תקן במחלקה רק לתחום הסייבר.

חבר מועצה אמר שהצגת החזון הייתה מרתקת, בדרך על העשייה של המחלקה, והציע כי המחלקה תוביל את תחום חינוך הציבור להתנהגות פיננסית נכונה.

הנגיד אמר שתחום התשלומים שודרג משמעותית, והוא לא כולל רק תשתית, אלא גם את הכלכלה עצמה.

נושא 12 בסדר היום לא נדון מפאת קוצר הזמן

² הוחלט לא לפרסם – נושא רגיש בתחום יחסי עבודה.

³ הוחלט לא לפרסם – נושא בבדיקה של הביקורת הפנימית.

**דוח ביקורת בנושא רישוי / מינוי נושאי משרה (פיקוח על הבנקים) - נושאים עיקריים
למועצה המינהלית**

יחידת רישוי ובנקים חדשים מטפלת בנושאים המצריכים, על פי דין, היתר, רישיון, אישור או הסכמה מנגיד בנק ישראל או מהמפקח על הבנקים. היחידה נמצאת בכפיפות ישירה למפקח על הבנקים.

ליחידה מספר משימות שוטפות ומיוחדות, כאשר נפח פעילות משמעותי בשגרת עבודתה הוא בתחום בדיקת כשירות נושאי משרה בכירים בתאגידים בנקאיים, ובחברות כרטיסי אשראי וסולקים (הערכת Fit and Proper), וכן בסיוע לוועדה למינוי דירקטורים בבדיקת כשירות של מועמדים לכהן כדירקטורים בבנקים בלא גרעין שליטה. במטלת ביקורת זו, הביקורת התמקדה בתחומים אלו.

מטרת הביקורת הייתה לבחון את תהליכי העבודה F&P וסיוע לוועדה למינוי דירקטורים של יחידת הרישוי בבנק ישראל.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- ביצוע הבדיקה המקדמית על ידי המערך המקצועי של בנק ישראל.
- תהליכי העבודה אל מול הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים.
- בדיקות כשירות F&P.
- נייר העמדה המסכם ("מסמך כשירות נושא משרה").
- שימוש בצ'ק ליסטים בעבודת היחידה.

דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום המלצות מדוח הביקורת בנושא
"קביעת השער הנומינאלי אפקטיבי והשער הריאלי אפקטיבי" – נושאים עיקריים
למועצה המינהלית

מטרות הביקורת היו בדיקת הטיפול בליקויים ויישום המלצות הביקורת, כפי שנכללו בדוח הביקורת בנושא "קביעת השער הנומינאלי אפקטיבי והשער הריאלי אפקטיבי", וכן בדיקת ביצוען של החלטות וועדת הביקורת הרלוונטיות, ככל שהיו. הדוח המקורי הופץ ביום 12.6.2017. הדוח נדון בוועדת הביקורת ביום 19.7.18 וביום 30.8.18, ובמועצה המנהלית ביום 5.8.18 וביום 12.9.18.

דוח הביקורת המקורי כלל 13 המלצות. במסגרת ביקורת המעקב, נמצא כי כל המלצות בוצעו, למעט המלצה אחת, שלא תבוצע, בדרגת חשיבות נמוכה, והביקורת מקבלת את עמדת החטיבה.

הדוח עסק, בעיקר, בהנחיות כתובות ובתיעוד לאישור חריגים, בנוהל העבודה לתהליכי חישוב שערי החליפין, בקביעת שערי חליפין שבנק ישראל לא מפרסם עבורם שער חליפין יציג, ובבדיקה של התוצרים הסופיים לאתר האינטרנט ולפורטל.

דוח ביקורת בנושא הערכה מוסדית בפיקוח על הבנקים – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

אגף הערכה מוסדית אמון על הערכת סיכונים שוטפת, על גיבוש הערכות תקופתיות באשר ליציבותם ולאופן ניהולם של הגופים המפוקחים, ועל הערכת הלימות ההון שהם מחזיקים לנוכח פרופיל הסיכון הכולל שלהם. תהליך הערכת הסיכונים מאפשר לאגף ולפיקוח על הבנקים לקבוע סדרי פעולה להקצאת משאבים למוקדי הסיכון, לאתר התפתחויות שליליות וחריגות בפעילות התאגידים המפוקחים ובסיכונים להם הם חשופים, ולנקוט פעולות מתקנות בהקדם. האגף מחולק ל- 5 יחידות, כשכל יחידה אחראית על מספר גופים מפוקחים.

מטרות הביקורת היו לבחון את תהליכי העבודה בנושאים שנבחרו והתאמתם לנהלים ולמתודולוגיית העבודה, וכן לבחון את שיטות הניהול, הפיקוח, המעקב והבקרה המיושמות בתהליכי העבודה.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- תקני כוח אדם באגף.
- המשכיות עסקית.
- תהליך SREP
- שיטת הפיקוח.
- המבנה הארגוני בחטיבה וחלוקת תחומי אחריות.

נושאים נוספים בדוח הביקורת התייחסו, בין השאר, לשימוש בפועל במערכת הממוחשבת, לפיתוחים עתידיים וכו'

דוח ביקורת בנושא תהליכי פיתוח מערכות – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

פיתוח תוכנה הוא תרגום הצרכים של משתמש או של יעד שיווקי למוצר תוכנה. פיתוח תוכנה הוא ברוב המקרים פיתוח מוצר חדש, המורכב מהנדסת תוכנה, במשולב עם מנהל פרויקט, מנתח מערכות, יחידות IT אחרות (תשתיות רשת וחומרה, DBA וכדו') ויחידות משתמשים. ככלל, תהליכי פיתוח המערכות בבנק ישראל מנוהלים ע"י יחידת הנדסת מערכת, בשיתוף פעולה עם יחידת המטה, תכנון ובקרה. יחידות אלו אוכפות נהלי פיתוח וניהול פרויקטים יישומיים, ומפתחות סטנדרטים, הן ברמת כתיבת הקוד והן ברמת תהליכי העבודה של המפתחים. הפיתוח מתבצע בשני אגפים: אגף יישומי ליבה ואגף יישומים ארגוניים.

מטרת הביקורת היו לבחון את רמת המיכון והבקרה בתהליכי הפיתוח, ולבחון קיום ואפקטיביות אמצעי הבקרה המיושמים בתהליכי הפיתוח, בין היתר בתחומי ניהול וארגון, בתהליכי התחזוקה השוטפת של מערכות, בתהליכי ניהול שינויים ובתהליכי ביצוע טסטים.

להלן הנושאים העיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- שיטת ארגון יחידות פיתוח המערכות.
- הבטחת איכות (Quality Assurance - QA) בתחום הפיתוח.
- סמכויות ותפקידי מנהל יחידת הנדסת מערכת.
- תיעוד המערכות.
- שימוש בסביבת טסט.
- מתווה השינויים/השיפורים אשר הוכן בתחום הפיתוח.

נושאים נוספים כללו התייחסות לנוהל פיתוח תוכנה, לתוכנית הכשרה לתוכניתנים ולתשתית לפיתוח מרחוק.

**דוח ביקורת בנושא "התקשרות, תשלומים והתחשבנות עם הקונסטרוקטור לשיפוץ
מבנה הבנק" – נושאים עיקריים למועצה המינהלית**

בשנת 2006, יצא הבנק למכרז למתן שירותי תכנון ופיקוח עליון לעבודות בינוי בבנק ישראל, שכללו שיפוץ המבנה הקיים וחיזוק המבנה כהגנה מפני רעידות אדמה. למשרד המהנדסים סירקוביץ', מתכנן הקונסטרוקציה של הבניין הראשי של בנק ישראל בעת הקמתו, לא הייתה אפשרות למתן מענה לביצוע הפרויקט, ולכן בהמלצתו פנו למשרדו של לואיס לבטון המכיר את התוכניות ושיטת הבנייה, מתוקף עבודתו במשרדו של סירקוביץ', בעת תכנון הבניין הראשי של הבנק. העסקתו של מר לבטון נעשתה בהתאם להחלטות ועדת המכרזים העליונה.

מטרת הביקורת היו לבחון את תהליכי קבלת ההחלטות ותהליכי האישור לגבי העסקת מהנדס הקונסטרוקציה של הפרויקט, לבדוק את נאותות התשלומים שבוצעו למהנדס הקונסטרוקציה וכן לבדוק את אפקטיביות הבקרה שבוצעה בגין נאותות החשבונות והתשלומים עבור מהנדס הקונסטרוקציה.

לא עלו ממצאים מהותיים בבדיקה.